ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/20/3806

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	01.02.2021 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	13.10.2020 (registreeritud inspektsioonis 20.10.2020)
Teabevaldaja	Viru Vangla aadress: Ülesõidu 1, 41536 Jõhvi e-posti aadress: viruv.info@just.ee
Teabevaldaja vastutava isik	Viru Vangla direktor
Vaide esitaja (teabenõudja)	Eraisik aadress: Xxxxxx x, xxxxx xxxxxx

RESOLUTSIOON:
avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punktide 2 ja 4 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75^1 lõike 3 alusel

1) teen vaideotsuse rahuldada vaie osaliselt;
2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:
Vaadata uuesti läbi vaide esitaja 03.09.2020 teabenõue ning hinnata vaide esitaja poolt soovitud dokumendile piirangu kehtestamise põhjendatust ning väljastada soovitud teave kui puudub alus piirangu kehtestamiseks. Keeldumise korral viidata keeldumise alusele ja põhjendada keeldumist
3) jätta vaie rahuldamata vaide esitaja 16.09.2020 teabenõude osas, kuna küsitud teabe puhul ei ole tegemist avaliku teabega avaliku teabe seaduse mõistes ning Viru Vangla on vaide esitajale selgitanud võimalust küsida enda kohta käivaid andmeid
4) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 10. veebruar 2021.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kuivõrd vaie rahuldati osaliselt, siis saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse üksnes vaideotsuse (ülaltoodud punkt 3) rahuldamata jäänud osas. Vaide esitaja saab Andmekaitse Inspektsiooni vastu 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Riigiasutus saab käesoleva haldusakti vaidlustada vaidega Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile.

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:
Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

FAKTILISED ASJAOLUD:
1. 03.09.2020 esitas vaide esitaja Viru Vanglale teabenõude, milles palus koopiat nendest üksuse tähelepanekutest, mille alusel anti tõend nr 4647;
2. 14.09.2020 vastusega nr 6-13/29366-2 keeldus vangla teabenõude täitmisest põhjendusega, et need tähelepanekud edastati e-kirja teel ning direktor on tunnistanud kõik ametnike e-kirjad asutusesiseseks kasutamiseks ja neid ei väljastata.
3. 16.09.2020 esitas vaide esitaja teise teabenõude, milles palus arsti poolt 09.11.2020 kaustikusse tehtud sissekannet
4. Vangla vastas samal päeval, et sellist arsti sissekannet ei ole võimalik väljastada ja sissekanded patsientidele on nähtavad meditsiinikaardil.
5. Vaide esitaja eeltooduga ei nõustunud ja leidis, et vangla teabenõuete täitmisest keeldumine ei ole õiguspärane ning esitas Andmekaitse Inspektsioonile vaide

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Asjaolud
1.1. 25.07.2020 andis Viru Vangla arst X. Xxxxxxx tõendi nr 4647
26.08.2020 esitasin vanglale teabenõude, milles palusin koopiat dokumendist või uuringutest, mille alusel tõend nr 4647 anti.
01.09.2020 vastuses nr 6-13/28538-2 ütleb vangla, et otsus tehti üksuse tähelepanekutele toetudes, kuid jätab palutud dokumendi andmata.
03.09.2020 esitasin Viru Vanglale uue teabenõude, milles palusin koopiat nendest üksuse tähelepanekutest, mille alusel tõend nr 4647 anti
14.09.2020 sain vanglalt vastuse nr 6-13/29366-2, milles teatatakse, et need tähelepanekud edastati e-kirja teel ning kuna direktor on tunnistanud kõik ametnike kirjad asutusesiseseks kasutamiseks, neid mulle ei väljastata.

1.2. 09.11.2019 tegi Viru vangla arst X. Xxxxxxx määras mulle teise kargu, mille sain kätte 25.11.2019.

Kuna ma vajan selle korralduse koopiat, aga minu haigusloos seda fikseeritud ei ole, esitasin 16.09.2020 teabenõude, milles palusin arsti poolt 09.11.2020 kaustikusse tehtud sissekannet. See on selline kaustik kuhu arst kannab isiku kaebused ning raviotsused, mis hiljem arvutisse sisestatakse. Vangla vastuses, mis on kirjas vaidele lisatud märkmepaberil (sellisel moel ma

selle sain), öeldakse et sellist arsti sissekannet ei ole võimalik väljastada ja sissekanded patsientidele on nähtavad meditsiinikaardil.

2. Viidatud dokumendid

Kuna mul puuduvad vahendid koopiate tegemiseks esitan vaid viidatud dokumentide loendi.
Viru Vangla (edaspidi vangla) arsti X.Xxxxxxxxx 25.07.2020 tõend nr 4647
Minu 26.08.2020 teabenõue nr 6-13728538-1
Vangla 01.09.2020 vastus nr 6-13728538-2
Minu 03.09.2020 teabenõue nr 6-13/29366-1
Vangla 14.09.2020 vastus nr 6-13/29366-2
Minu 16.09.2020 teabenõue nr ?
Vangla vastus nr 16.09.2020 teabenõudele-vt järgmine leht
Justiitsministeeriumi 17.11.2017 seisukoht nr 11-7/959-47

3. Põhjus ja põhjendus

Nii arst, kui haldusorgan peavad oma otsuseid põhjendama. Vaide p-s 1.1 nimetatud juhul tegi vangla arst raviotsuse, minu tervist vahetult (vastuvõttu ei toimunud)- või eelnevalt kogutud meditsiinilise info alusel hindamata (seda kinnitab haigusloo logi) ning ühtegi põhjendust esitamata, lähtudes ainult haldusorgani tähelepanekutest/ettekirjutustest.

Vaidlusalused tähelepanekud on saadud ja dokumenteeritud avalikke ülesandeid täites ning kui need ei sisalda AvTS §-s 35 nimetatud teavet, peab vangla selle mulle väljastama. Kui vangla seda ei tee, tekib olukord, kus minu õiguste üle otsustatakse teadmata kelle poolt kogutud ja teadmata sisuga andmete alusel ning võetakse minult vastulause esitamise ja valeinformatsiooni kummutamise võimalus.

3.2 Vangla med-osakond täidab avaliku halduse ülesannet ning kõik selle käigus kogutud teave- sh arstide sissekanded on avalik teave (justiitsministeerium 17.11.2017 nr 11-7/959-47, mis tuleb teabenõudjale väljastada 5 päeva jooksul. Tõsi see teave on juurdepääsupiiranguga (nagu ka asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teave) aga siiski avalik teave.

Ilmselgelt kuuluvad avaliku teabe hulka arsti oma käega kirjutatud diagnoosid ja otsused, mis on vangla poolt selleks määratud kausta – st dokumenteeritud ja jäädvustatud- ning mul on õigus nõuda mind ja minu õigusi puudutavaid sissekandeid

Vangide taotlusi, saada koopiaid med-osakonna korjatud teabest tuleb menetleda AvTS alusel ka selleks, et vältida diskrimineerimist. Iga vabaduses viibiv isik saab oma ravilugu vaadata 24/7. Kui tal endal ei ole internetiühendusega nutiseadet võib oma ravilugu vaadata avalikuks kasutamiseks mõeldud arvutist (RaRS § 15 lg 2^1). Vang seda teha ei saa, sest tema ligipääs internetile on seadusega piiratud (VangS § 31^1). Teabe saamine 5 tööpäeva jooksul paberkandjal, ei taga küll võrdset kohtlemist, aga viib erisuse miinimumini ning see 5 tööpäevane viivitus on vangistusega kaasnev paratamatus (VangS § 4^1 lg 1).

3.3 Vangla kinnitas 14.09.2020 vastuses nr 6-13/29366-2, et kõik ametnike kirjad on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks. Seadus sellist asja ei luba. Asutusesiseseks kasutamiseks saab dokumendi, sh e-kirja tunnistada selle sisust, mitte vormingust lähtuvalt (AvTS § 35).

Vale on ka vangla väide nagu sisaldaks e-kirjad vaid sellist infot, mida vangid ei pea teadma. Vangidel nagu ka teistel isikutel on õigus teada, kuidas nende elu kujundavad haldusaktid valmivad ning milliseid argumente ja alusandmeid selleks kasutatakse. Keelata saab vaid neid e-kirju, mis sisaldavad delikaatseid isikuandmeid või kellegi eraelu puudutavaid isikuandmeid.

4. Kinnitus

Käesolevas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust

5. Taotlused

5.1 Palun kohustada Viru Vanglat täitma minu 03.09.2020 (6-13/29366-1) ja 09.11.2020 esitatud teabenõudes esitatud taotlus
5.2 Ühtlasi palun kontrollida kas olukord kus vangla direktor on tunnistanud kõik tööliste e-kirjad asutusesiseseks kasutamiseks (sh need, mis tuleb sisu tõttu dokumendihaldussüsteemis registreerida (vaide p 1.1) on seadusega kooskõlas (vt Viru Vangla asjaasjamiskord).

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Andmekaitseinspektsioon esitas Viru Vanglale 18.12.2020 järelpärimise vaidemenetluses nr 2.1-3/20/3806 ning palub, et Viru Vangla vastaks hiljemalt 31.12.2020 esitatud küsimustele. Nimelt esitas Viru Vanglas paiknev kinnipeetav Eraisik 03.09.2020 Viru Vanglale teabenõude, milles palus koopiat nendest üksuse tähelepanekutest, mille alusel anti tõend nr 4647. 14.09.2020 teatas Viru Vangla oma 6-13/29366-2 vastuses, et need tähelepanekud edastati e-kirjaga ning kuna direktor on tunnistanud kõik ametnike kirjad asutusesiseseks kasutamiseks, siis neid vaide esitajale ei väljastata. Teise teabenõude esitas kinnipeetav Eraisik vaide kohaselt 16.09.2020, milles palus koopiat arsti poolt 09.11.2019 kaustikusse tehtud sissekandest, kuhu arst kannab isiku kaebused ning raviotsused, mis hiljem arvutisse kantakse. Vangla poolt märkmepaberil edastatud vastuses märgitakse, et sellist arsti sissekannet ei ole võimalik väljastada ja sissekanded patsientidele on nähtavad meditsiini kaardis. 31.12.2020 palus Viru Vangla tähtaja pikendust Andmekaitseinspektsiooni järelpärimisele vaidemenetluses nr 2.1-3/20/3806 kuni 08.01.2020. Andmekaitseinspektsioon kinnitas suuliselt, et on tähtaja pikendamisega nõus.

Märgime, et kinnipeetav Eraisik 03.09.2020 esitatud pöördumist (reg.nr 6-13/29366-1), millega kinnipeetav soovis koopiat üksuse tähelepanekutest ning mille alusel anti tõend nr 4647, käsitles vangla teabenõudena avaliku teabe seaduse mõistes (edaspidi AvTS). Viru Vangla direktor on 02.03.2017 käskkirjaga nr 1-1/25 kinnitanud ametnike vahelise e-kirjavahetuse asutusesiseseks kasutamiseks AvTS § 35 lg 2 p 2 ja 3 alusel. Sama käskkirja alusel ei väljastatud kinnipeetav Eraisik ka soovitud teavet. Märgime, et e-kirjavahetus on teenistujate igapäevane töövahend, mis kiirendab informatsiooni kogumist, mille kaudu arutatakse erinevaid sündmuseid, tööalaseid küsimusi, tööprotsesse jne, mille sisu teadmise vajadus kinnipeetavatel puudub.

Kinnipeetav Eraisik poolt 16.09.2020 esitatud pöördumist (reg.nr 6-10/30569-1), millega kinnipeetav soovis koopiat sissekandes, mille X.Xxxxxxxx tegi 09.11.2019 kaustikusse, käsitles vangla isikuandmete kaitse üldmääruse mõistes taotlusena isikuandmete küsimiseks. Vangla selgitab, et meditsiinitöötaja vastuvõtu käigus võivad meedikud teha märkmeid, kuna tööprotseduuridest tulenevalt ei ole alati kohe andmete meditsiiniinfosüsteemi kandmine võimalik. Ka kaustikusse tehtud märkmed on meditsiinitöötaja töödokument selleks, et täita hiljem korrektset dokumenteerimiskohustust meditsiiniinfosüsteemis. Andmed (nii raviotsused kui ka kaebused) on nähtavad isiku tervisekaardil, mille meditsiiniosakond väljastab kinnipeetavale kinnises ümbrikus juhul, kui isik teeb sellekohase taotluse. Seega on kaustikusse tehtud märked andmebaasi info sisestamise aluseks ning hilisemalt nähtavad kinnipeetava tervisekaardis.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

AvTS § 35 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud avalikke ülesandeid täites. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes juhul kui selleks on seadusest tulenev alus.

AvTS § 41 sätestab teabe asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamise korra. AvTS § 41 lg 1^1 kohaselt kehtestab asutuse juht dokumentide loetelus sarjad, milles sisalduvatele dokumentidele võib juurdepääsupiirangud kehtestada, märkides ära AvTS-is või muus seaduses sisalduva aluse. Konkreetsele dokumendile juurdepääsupiirangu kehtestamise otsustab asutuse juht või tema poolt määratud pädev töötaja, lähtudes dokumendi sisust ja juurdepääsupiirangu eesmärgist.

See tähendab, et üksikdokumentidele juurdepääsupiirangu kehtestamise otsustamisel tuleb silmas pidada, et kui dokumendi sarjale on kehtestatud küll juurdepääsupiirang, ei pruugi siiski kõik dokumendid selles sarjas olla piiranguga. Nii näiteks kui dokumendi sarjale on kehtestatud küll juurdepääsupiirang, kuid kui konkreetse dokumendi sisust sellist võimalust ei tulene, siis konkreetsele dokumendile piirangut kehtestada ei saa.

03.09.2020 teabenõude täitmisest keeldumine

03.09.2020 teabenõudes soovis vaide esitaja koopiat üksuse tähelepanekutest, mille alusel anti tõend nr 4647. 14.09.2020 keeldus vangla teabenõude täitmisest põhjendusega, et soovitud tähelepanekute puhul on tegemist ametnike vahelise e-kirjavahetusega. Viru Vangla direktor on 02.03.2017 käskkirjaga nr 1-1/25 tunnistanud ametnike vahelise e-kirjavahetuse asutusesiseseks kasutamiseks ning vanglal puudub kohustus vaide esitajale igapäeva töötähelepanekuid väljastada.

Andmekaitse Inspektsioon eeltooduga üheselt ei nõustu. Kuigi vastuses vaide esitajale ei ole vangla selgitanud, mis alusel on tema poolt soovitud dokumendile juurdepääsupiirang kehtestatud, siis inspektsioonile edastatud vastusest nähtub, et vangla direktor on kehtestanud ametnike e-kirjavahetusele piirangu AvTS § 35 lg 2 punktide 2 ja 3 alusel. Nõustun vanglaga selles, et ametnike vaheline kirjavahetus võib tõepoolsest sisaldada ka AvTS § 35 lg 2 punktides 2 ja 3 toodud teavet, kuid vastusest ei nähtu, mis on piirangu aluseks vaide esitaja poolt soovitud kirja osas. Nagu juba eelpool selgitasin, et see kui e-kirjavahtusele on kehtestatud mingite AvTS-i sätete alusel juurdepääsupiirang, ei tähenda see seda, et kõik kirjad oleksid automaatselt piiranguga.

AvTS § 35 lg 2 p 2 annab võimaluse (see ei ole kohustus) kehtestada piirangu dokumendi kavandile ja selle juurde kuuluvatele dokumentidele enne nende vastu võtmist või alla kirjutamist. Antud juhul jääb arusaamatuks, millise dokumendi kavand või selle juurde kuuluv dokument vaidlusalune e-kiri on. Seda enam, et mulle arusaadavalt on selle alusel juba mingi tõend välja antud ehk otsus tehtud.

Teise alusena on vangla märkinud AvTS § 35 lg 2 p 3, mis annab põhjendatud juhtudel võimaluse kehtestada juurdepääsupiirang asutusesiseselt adresseeritud dokumentidele, mida dokumendiregistris ei registreerita (arvamused, teated, memod, õiendid, nõuanded jm). Kuna tegemist on asutusesisese kirjavahetusega, siis inspektsioon ei välista vajadusel piirangu kehtestamist eeltoodud sätte alusel, selleks peab aga olema põhjendatud vajadus. Antud juhul ei ole vaide esitajale põhjendatud, miks vaide esitajal ei ole õigust soovitud teavet saada. Seda ei ole põhjendatud ka inspektsioonile. Kuna tegemist on avaliku teabega, mille osas puudub

vaidlus, siis ei saa keelduda põhjusel, et vaide esitajal puudub teadmisvajadus, kuna teabenõude korral ei pea vaide esitaja põhjendama, miks ta soovitud teavet küsib.

Eeltoodust tulenevalt tuleb Viru Vanglal vaide esitaja 03.09.2020 teabenõue uuesti läbi vaadata ning hinnata vaide esitaja poolt soovitud dokumendile (e-kirjale) piirangu kehtestamise põhjendatust ning väljastada soovitud teave kui puudub alus piirangu kehtestamiseks. Keeldumise korral viidata keeldumise alusele ja põhjendada keeldumist.

16.09.2020 teabenõude täitmisest keeldumine

16.09.2020 pöördumises soovis vaide esitaja väljavõtet kaustikust, kuhu tegi arst tema kohta 09.11.2020 märkmeid/sissekande. Samal päeval edastas vangla vaide esitajale vastuse märkmepaberil, et arsti sissekannet ei ole võimalik väljastada ning sissekanded on patsiendile nähtavad meditsiinikaardis. Et vaide esitajale edastati vastus tema pöördumisele märkmepaberil on küll asutuse asjaajamise koha pealt arusaamatu, kuid kuna see pole vaide esemeks, siis inspektsioon siin täiendavat seisukohta ei võta.

Nõustun Viru Vanglaga selles, et 16.09.2020 vaide esitaja pöördumise puhul ei olnud tegemist teabenõudega AvTS-i mõttes, millele tuleb vastata viie tööpäeva jooksul, vaid tegemist oli enda kohta andmete küsimisega isikuandmete kaitse üldmääruse alusel, millele tuleb vastata ühe kuu jooksul (artikkel 12 lg 3). Lisaks ei ole arsti poolt patsiendile tervishoiuteenuse osutamise puhul tegemist avaliku ülesande täitmisega. Kuigi tervishoiuteenuse osutamine vanglas on vangla avalik ülesanne, piirdub see siiski tervishoiuteenuse korraldamisega. Patsiendi ja arsti vahel on aga võlaõiguslik suhe ehk lepingulise kohustuse täitmine.

Nimelt sätestab võlaõigusseaduse § 758 lg 1, et tervishoiuteenuse osutamise lepinguga kohustub üks isik (tervishoiuteenuse osutaja) osutama oma kutsetegevuses teisele isikule (patsient) tervishoiuteenust, eelkõige vaatama patsiendi arstiteaduse reeglite järgi tema tervise huvides läbi, nõustama ja ravima patsienti või pakkuma patsiendile sünnitusabi, samuti teavitama patsienti tema tervisest ja ravi käigust ning tulemustest. Sama seaduse § 759 kohaselt loetakse tervishoiuteenuse leping sõlmituks tervishoiuteenuse osutamise alustamisega või tervishoiuteenuse ülevõtmisega patsiendi nõusolekul.

Ka ei saa ma nõustuda vaide esitajaga selles, et kui arst teeb kaustikusse, märkmikku või ka paberile oma tarbeks märkmeid (ilma, et selleks oleks tal vangla poolt mingit kohustust) selleks, et edastada need hiljem korrektselt meditsiiniinfosüsteemi, siis ole selliste märkmete puhul tegemist ka avaliku teabega avaliku teabe seaduse mõistes. Sellisel juhul on tegemist lepingulise kohustuse täimiseks oma tarbeks tehtud märkmetega. Seega oli 16.09.2020 teabenõude täitmisest keeldumine õiguspärane, mistõttu jääb vaide 16.09.2020 teabenõude täitmisest keeldumise osas rahuldamata.

Küll aga on vaide esitajal õigus isikuandmete kaitse üldmääruse alusel küsida andmeid, mis on kantud tema meditsiinikaardile. Kas ja millised andmed on arst kohustatud meditsiinikaardile kandma, selle üle puudub inspektsioonil järelevalvepädevus.

/allkirjastatud digitaalselt/
Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel